

אימונים ותמרונים

תערוות. כתוצאה מהעיכוּב ההכרחי לפני היעד בתמרונים דו־צדדיים, חסר המיצוי של השלב הקריטי שבקרב, וכן חסרה הרציפות בניהול ההסתערוות ובביצועה — דבר הפוגם במושגי של החייל ושל המפקד הנמוך על מהותה של ההסתערוות, ואף מבטל את האפשרות לחלק הסתערוות לשני שלבים: שלב הלחימה אל היעד, ושלב הלחימה על היעד. אך אין גם צורך לחפש כל זאת בתמרון, שכן את מושגיהם על הקרב משיגים החייל והמפקד הנמוך — או, לפחות, צריכים להשיג בשלבים המוקדמים של האימון, ולא בתמרון דו־צדדי.

תמרון עוצבות ניתן, לדעתי, להתבצע גם עם טירונים. שכן מטרתו היא לבחון את המפקדה, את המפקד, את נוהלי היחידה, בעיות אספקה ופניווי, שיתוף פעולה — בעיקר ברמה של חטיבה או גדוד. אפשר שבתמרון יש צורך לבדוק את רמת היחידה כולה. אך למעשה רמת היחידה היא רמת המפקדה שלה, וכדי לבדוק את רמת תפעולה של חטיבה, למשל, יש לבדוק את מפקדה, את השתלבותן של יחידות תחת פיקודה ובסיוע לה, את הפעלתן של צוות־הקרב החטיבתי בשלמותו לפי משימה מוגדרת, את שיתוף הפעולה בין יחידות־המשנה של החטיבה ואת ידיעתן ונצל את גורמי הסיוע אשר ניתנים להם וכד'.

לעומת זאת, בדיקת כושרה של יחידה קטנה, עד מסגרת של פלוגה ועד בכלל, וכן רמת אימונו של החייל־הפרט, כושר סבילותו, כושרו בהפעלת נשקו וכד' — כל אלה אֵל להם להשפיע על השגת מטרת התמרון, ואל להם לשמש נושא לבדיקה. לדעתי יש להתרכז בתמרון בשתי רמות בלבד, ובמקרה קונקרטי זה — בחטיבה ובגדוד. כדי לבדוק את כושרן של היחידות ברמות הנמוכות, אפשר שיש צורך לקיים תמרונים במסגרת מיחדת המיר עדת לכך, שבהם יהיה הגדוד הרמה הגבוהה ביותר, והבדיקה תיעשה לגבי יחידות־המשנה. תנאי נוסף לבדיקת רמת אימונו של החייל־הפרט ורמת אימונה של היחידה ברמה הנמוכה עד פלוגה, הוא הבאת היחידה לרמת אימון כזו, שנוכל לדרוש ממנה כושר ויכולת מכסימליים.

מכאן ואילך אדון בשלבי אימונו של החייל, כדי לברר באיזה שלב משיג החייל שלמות־יחסית, מתי הוא מתאמן, מתי הוא מאמן ומתי הוא גורם־מאמן. הטירון הופך לחייל, מרגע שהוא יודע להפעיל את כל־נשקו ביעילות ולנצל את פני הקרקע. על־כן זהו השלב הראשון באימון הטירון.

אנסה לרשום את הערותי באשר לאימון החייל והיחידה, למקום התמרון בשלבי האימון השונים, וכן אנסה להסביר את הדברים גם מנקודת ראותו של החייל.

אין אני בא לשלול את חשיבותו של התמרון בשביל היחידה והחייל, ובפרט מכיר אני בחשיבותו לגבי מפקדים ומפקדותיהם. נכונה הערתו של סגן־אלוף זאבי על ערכו של תמרון לקיים רמת כוננות גבוהה ביחידות כתוצאה מההכנות לתמרון, מ־שידוד מערכות היחידה, מייצוב יחידות המשנה, מייצוב האפסניה ביחידה וכו'. התמרון הנו משימה רצינית לגבי היחידה, משימה המחייבת התארגנות.

אולם, ברצוני לדון כאן במידת השפעתו של התמרון על החייל, או על המפקד הנמוך — באיזו מידה משרת התמרון אותם? מה הם היתרונות, והחסרונות, של התמרון לגביהם? האם אין התמרון פוגע ביחידה, ברמת־האימון ובמושגי של החייל על הקרב? האם התמרון בא לשמש את החייל, או שהחייל הוא המשמש את התמרון? כדי לענות על שאלות אלו, יש להבחין בסוגי תמרון שונים ובמטרותיהם הנבדלות.

תמרון עוצבות אינו מיועד, לדעתי, לחייל ולמפקד הנמוך, אלא לבדיקת נושאים שפיקוד הצבא חייב לבדוק בתנאים הקרובים ביותר לתנאי קרב. תמרון כזה אינו מוסיף מאומה לחייל, למ"כ, למ"מ או אפילו למ"פ; תפקידם של האחרונים הוא להוביל את אנשיהם ולהס־תער עמם על יעד האויב — להמחיש את פעולת התכנון של המפקדות.

תמרון מסוג זה מיועד בעיקר לבדיקת המפקדה ומפקדה, ברמה של גדוד ומעלה. מטרת התמרון היא הקובעת אילו מפקדות נבדקות, ואילו מפקדות רק משרתות את התמרון לבדיקת הנושא. על־כן אין להסיק מתמרון עוצבות מסקנות לגבי כושרה של פלוגה, או של יחידה קטנה יותר, אלא אם כן הגיעה הפלוגה בשלבי אימונה לתרגול במסגרת של גדוד, או היחידה הקטנה יותר — לתרגול במסגרת של פלוגה.

שיפור מהלכים תמרונים ע"י מתן אפשרות לאנשי הכיתה, המחלקה והפלוגה להסתער על היעד, אינו מוסיף הרבה לרמת אימונה של היחידה או לרמת אימונו של החייל, וכן אין הוא מקנה את השלמות במהלך ההס־תער.

1. בעקבות "התמרון הטוב" לסגן־אלוף ר. זאבי, "מערכות" פ'.

הוא מטפס על ההר, מתחפר בין הסרשים או נסוג בערר צים. בראש וראשונה רואה הוא את מסגרת הכיתה ובראשה את מפקד הכיתה, ובמסגרת זו של צות-הקרב הקטן שלו, החולייה או הכיתה, מבצע הוא את תפקידו בכל רמות האיומן, התרגול והתמרון של היחידות. והוא מהווה גורם מאמן בכל השלבים האלה, מעצם היותו חי, צורך לבוש, מזון, מים, תחמושת, מהיותו עלול להפצע, לחלות, להתרעל, עייף. הוא מהווה גורם המחייב את מפקדו ואת מפקדתו לתכנן, לדאוג לכל מחסורו, לאפשר לו להלחם ע"י הספקה ופינוי בשעת הצורך.

אימון הגדוד מורכב, איפוא, מהגורמים הבאים:

א. אימון החייל כפרט ואימונו במסגרת הכיתה, אימון שאר המסגרות — המחלקה והפלוגה (כולל הפלוגה המסייעת).

ב. אימון החיילים המקצועיים, כגון: סיירים, קשרים, נהגים, טבחים וכו'.

ג. אימון המפקדה, תרגול מפקדות על נושאי קרב שונים, בתנאים שונים ובאמצעים שונים. הכשרתם של ממלאי התפקידים במפקדה לשיתוף פעולה ביניהם והעלאת רמתם בביצוע עבודת-מטה.

ד. שגרת-עבודה במפקדה, בין המפקדה ליחידות המשנה, שגרת-עבודה ביחידות-המשנה, שגרה בחי"שדה, שגרה בתוזות, שגרה בנושאים שונים אחרים.

מכלול דרישות אלו משקף את רמת האיומן של הגדוד, ובשלב זה יכול וצריך הגדוד לבצע במסגרת, תמרונים דר"צדיים בין יחידות-המשנה, תמרונים אלה יכללו: תרגול הגדוד כיחידה טקטית שלמה באורחי הקרב השונים, תרגול דר"צדי עם גורמי סיוע עצמאיים וגורמי סיוע שיינתנו ע"י החטיבה, תרגול הגדוד ויחידות המשנה שלו בשיתוף עם חיילות אחרים.

רק לאחר שיגיע הגדוד לרמת איומן זו, ניתן יהיה לבדוק בתמרונים, במסגרת ארצית או במסגרת פיקודית, גם את רמתו של החייל-הפרט ביחידה, אולם, במקרה זה מוטב להקדיש את תשומת-הלב לרמת היחידה ולרמת התפעול של החטיבה כולה, מאחר שרמת החייל, המחלקה, והפלוגה, נבדקו כבר בשלבים קודמים.

מגבלות ההסתערות ומגבלות אחרות, המתגלות בתמרון עוצבות עקב היותו דר"צדי, לא יפריעו בשלב זה לחינוכו של החייל, מאחר שהחייל — וכמותו המחלקה והפלוגה — אינו מהווה אלא גורם המאפשר למפקדת הגדוד והחטיבה לתרגל ולהבחין, לאור מטרות התמרון, בשלב זה רצוי וחשוב להעמיד לבדיקה בתמרון בעיות של ניתוח יחידות ע"י החטיבה, בעיות של שיתוף פעולה בין גורמי הספקה ופינוי, וכן גורמים מנהלתיים נוספים, או גורמים טקטיים שונים אשר בדעתה של הרמה הגבוהה יותר לבדוק. על

השלב הגבוה באימונו של החייל-הפרט הוא: אימון הפרט, שדאות, הפעלת נשק, הפעלת הנשק במצבים שונים בשטח, וניצול השטח להשגת משימתו. שלב אימון זה מסתיים כרגיל בתמרון, תמרונו של החייל-הפרט, המתבטא בהתגנבות יחידים, תמרון זה הוא תמרון דר"צדי לגבי החייל-הפרט, וכדי להשיג את משימתו עומד הוא בפני בעיות שונות, כגון: בחירת צירי תנועה, מציאת יקע להסוואה, נשיאת הנשק בצורה הולמת, סבילות, התמדה וכד'. אם פתר החייל את כל הבעיות האלו והצליח במשימתו — הוא עבר את המבחן הגבוה ביותר לגבי החייל-הפרט.

השלב השני באימון החייל הוא האיומן במסגרת הכיתה. הכיתה היא מסגרת הלחימה של החייל. גם כשהיחידה הלווחמת היא גדוד או חטיבה, חש החייל-הפרט כי הכיתה — חבריו לכיתה, מפקד הכיתה, הנשק הכיתתי — היא המביאה את הגדוד לידי ביצוע משימתו (וזאת מבלי לדון בהשפעה הרבה של גודל המסגרת המשתתפת בקרב על רוחו של החייל). בשלב זה של אימונו לומד החייל להכיר את ערכו של צות-הקרב, של החולייה, של שיתוף פעולה בין שני חיילים, של תיאום בין תנועה לבין אש, בין רובאים לבין צות-מקלע; וכן את ערכה של התערות הפרט במסגרת אנשים כשמונהג אחד בראשם. כאן חייב החייל ללמוד שרק שיתוף פעולה עם חבריו לכיתה, ניצול יעיל של גורמי האש שברשותם והתירדה משותפת לקראת המטרה — הן הערובה לנצחון.

שני שלבים אלה — שלב אימון הפרט ושלב אימון הכיתה — הם שלבי האיומן היסודיים אשר בהם החייל הוא המתאמן.

השלב של אימון המחלקה עלול אף הוא לעניין את החייל, הגם שבשלב זה הופך החייל המתאמן לגורם מאומן ומאמן. עיקר האיומן כאן הוא שיתוף בין היחידות (הכיתות). הבעיה בשלב זה היא בעיקר לגבי אימון מפקדי-הכיתות, שכן החייל מבצע את כל תפקידיו במסגרת הכיתה, שהיא-היא המתאמנת במסגרת המחלקה. שלב זה הנו תרגול נוסף לחייל, תרגול במסגרת גבוהה יותר, תרגול של שיתוף פעולה בין מסגרות (כיתות) ותרגול בגורמי אש נוספים. בכך ניתנת הזדמנות לחייל לראות רמה גבוהה יותר מוז שאליה הוא משתייך ישירות.

במידה שנעבור לבעית האיומן ברמות גבוהות יותר, נראה את החייל יותר ויותר כגורם "מאמן", המאפשר את איומן המפקדים, והיחידה והוא עצמו אינו אלא מתרגל. באיומן הפלוגה, או יותר נכון בתרגול הפלוגה, מתאמנים המפקדים, ואילו החיילים רק מתרגלים, או מתמרנים; לגבי החייל אין הבדל רב מהי הרמה של המסגרת המתאמנת. לא משנה לו באיזו מסגרת

נושאים אלה תתרכזו השפיטה, ולהם תוקדש עיקר תשומת הלב.

* *

בתמרון יש הכרח לשמור על קשר הדוק בין הרמה המתמדת לבין הנושא הנבדק. בתמרון שמשותפות בו חסרי בוח, יודגשו הנושאים המתאימים לחטיבה ולגודל. כל נושא שיעמוד לבדיקה נחפש את פתורנו ברמות אלו. בתמרון זה ייבדק כושרה של היחידה והעוצבה, כושרו של המפקד, יכולתו לתכנן, להוציא לפועל, לשתף פעולה וכד'.

החייל, הכיתה המחלקה והפלוגה ישמשו בתמרון כאמצעים בלבד לבדיקות המפקדות. בחישוב התקופה הדרושה לאימון החייל נקדיש זמן מסוים לאימון המפקדות. כי אין אימון טוב יותר למפקדות מאשר שעה שהן מנהלות את גייסותיהן בפועל. רק בדרך זו נעמיד לפני מפקדה את הבעיות שהיא עלולה לעמוד בפניהן בקרב. כפי שאמרתי כבר, עצם היות החיילים חיים וצורכים, מעמיד בעיות בפני המפקדה. בדרך זו ניתנת האפשרות המעשית לבדוק בעיות, שבתרגילי מפקדות הן מסתמכות על הניר בלבד, מאחר שאין חיילים שיבצעו את פקודות המפקדה בפועל. הפלוגה, המחלקה והכיתה, כפי שזכר כבר, מהוות אמצעי לבדיקת המפקדות, ומשקפות את תוצאות התכנון של המפקדות. כל יחידה תופעל בהתאם לרמת אימונה. יחידות שהשלימו את אימונן — כושר ביצוען יהיה טוב יותר, ואילו יחידות טירונים או כיתות שלא הרבו לתרגל — כושר ביצוען יהיה קטן יותר. אך כושרן של היחידות לא ישמש נושא לבדיקה, ולא ישפיע על התוצאה לגבי המפקדה הנבדקת. אין פירושו של דבר שאין להקפיד על ביצוע נכון של

מהלכים, על נזהג, על שגרה של היחידה וכד', שכן בכך נבחנת לא היחידה בלבד אלא גם המפקדה — באיו מידה מתורגלות יחידותיה. בחיי שגרה, בביצוע פק"לים, וכד', יש לשתף את החיילים בתמרון ולהפיק ככל האפשר את התנאים הטבעיים של חיי יחידה בתנאי קרב, של חיי שדה, של שגרת חיים בשדה.

בהבדילנו בין הסתמון למתמרון, בהדגישנו רמה אחת או שתיים בלבד ובהתרכזנו בהן, נוכל ללמוד יותר, להפיק יותר לקח, להסיק יותר מסקנות, נוכל לבצע את הנוהלים בשלמותם, לעסוק בהספקה ובפינוי בשלמותם, כי המתמרון הוא המפקדה, והחייל אינו אלא מתומך למענה.

הבעיות העומדות בפני המפקדה בתנאי קרב אינן מצמצמות בתכנון ובסתן פקודות; על המפקדה מוטלת הפעלתה של המערכה הכללית של החטיבה, הצד המבצעי והצד המנהלתי, ההספקה והפינוי ליחידות וכיו"ב. יש הכרח לתרגל ולבצע את הפינוי, כי הוא גורם קובע בקרב, ואין לפסוה עליו.

תמרון בהתאם לגישה זו, יאפשר לחטיבה להיות מתורגלת ברוב הבעיות שהיא עלולה להתקל בהן בקרב. היחידה, שתפקידה לתרגל את המפקדה בהיותה מתמרנת תבצע את המהלכים הטקטיים שהוכתבו, תפנה לעורף פצועים והרוגים וכ' בידעה כי בזאת היא משרתת את מטרת התמרון, הרינו — בדיקת המפקדות המתמרנות; אנשי היחידות הם הממחישים את הבעיות למפקדה. ביצועם המדויק של נוהלי התמרון, בפרט בשטח האספקה והפינוי ע"י אנשי היחידות, מאפשר את תרגולה של המפקדה ואימונה.

החינוך המרום צבאי ביוגוסלביה — סוף מעמ' 70

על-אף העובדה שההשתייכות לקלובים כרוכה בטיחתה מרובה למי שאינו משתחרר מאימון טרום-צבאי אחר, מקיפים הקלובים השונים כמלין וחצי חברים. 7. מועדוני קליעה לנוער.

בכל עיר קיימים מועדוני קליעה, שמתפקידם לטפח ולפתח את יכולת הקליעה של בני הנוער. מועדונים אלה מחייבים כל מבקר לשלם (כשלוש פרוטות) בשביל כל כדור. בשלב ההתחלתי משתמשים לצרכי האימונים ברובה בקליבר 0.22 אינטש און בקליבר דומה. בסיכום ראוי לציין, שהחינוך הטרנס-צבאי ביוגוסלביה מאורגן היטב ועומד על רמה גבוהה, הודות ליחס המדינה ומוסדותיה.

וברוב הקלובים נבחרים קצינים אלה למועצות הסניפים והאזורים. אימון חברי הקלוב מתחלק לארבעה שלבים:

- (1) בנית מודלים.
- (2) דאיה מכל הסוגים.
- (3) צניחה.
- (4) טיסה מוטורית.

לכל השלבים ניתנת תוספת עשירה של חומר עיוני. בהתאם לשלבי האימון. בקיץ מתקיימים מחנות לתקופות שונות, בהם מוצאים האנשים לשדות-תעופה, ועוסקים באימון מזורו. נראה שרק המצטיינים שבין אנשי הקלור בים מגיעים לטיסה מוטורית, ובסופו של דבר — לקבלת רישיון טיסה פרטי (כ-40 שעות טיסה).